

# Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25<sup>th</sup> January, 2024

ISSN: 2835-396X

Website: [econferenceseries.com](http://econferenceseries.com)

## “SHARQ RENESANSI” DAVRI MAVZUSINI “FIKRIY HUJUM” METODIDAN FOYDALANISHNING SAMARALI YO’LLARI

Azimova Zebibniso

Buxoro tuman 20- maktab tarix fani o’qituvchisi

### Annotatsiya:

Ushbu maqolada “Sharq renesansi” davri mavzusini “Fikriy hujum” metodidan foydalanishning samarali yo’llariga doir ma’lumotlar berilgan

### Аннотация:

В данной статье представлена информация об эффективных способах использования метода «Мыслительный штурм» на тему периода «Восточного Возрождения».

### Annotation:

This article provides information on effective ways to use the “Thoughtstorm” method on the topic of the “Eastern Renaissance” period

**Kalit so’zlar:** Uyg’onish davri, Sharq sivilizatsiyalari, “Fikrlarning shi”ddatli hujumi”

“Fikriy hujum” metod, milliy-ma’naviy qadriyatlar

**Ключевые слова:** Ренессанс, восточные цивилизации, “Ши мыслей”ddatli Attack” ” Мозговой штурм " метод, национально-духовные ценности

**Key words:** Renaissance, eastern civilizations, “Shi of Thoughts”ddatli Attack” “Brainstorming” method, national and spiritual values

Hammamizga ma’lumki, IX-XII asrlarda O’rta Osiyo hududida birinchi Renessans (Uyg’onish davri) davri sodir bo’ldi. “Renessans” atamasi dastlab Italiyadagi madaniy-ma’naviy yuksalish (14—16-asrlar)ga nisbatan qo’llanilgan, uni o’rta asrchilik turg’unligidan yangi davrga o’tish bosqichi deb baholaganlar. Ammo Renessans, ya’ni Uyg’onish faqat Yevropa hodisasi emas. Movaraunnahrda Italiyaga qaraganda bir necha asr oldin (9—12-asrlar) ulkan madaniy ko’tarilish yuz bergan, ilm-fan, falsafa, adabiyot rivojlanib, ilg’or insonparvarlik g’oyalari jamiyat fikrini band etgan, aqliy va ijodiy faollik gurkiragan. “O’rta Osiyoda birinchi



# Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25<sup>th</sup> January, 2024

ISSN: 2835-396X

Website: [econferenceseries.com](http://econferenceseries.com)

Renessans davrida davlat boshqaruvi taraqqiyoti” mavzusidagi mazkur bitiruv malakaviy ishida Arab xalifaligi hukmronligidan nihoyasiga yetganidan (IX asr) so’ng, O’rta Osiyoda yuz bergan birinchi Renessans davrida vujudga kelgan davlatlar va ularning davlat boshqaruvi shakli, tuzilishi haqida batafsil ma’lumotlar berib o’tilgan.

Sharqda mavjud bo’lgan ilk o’rta asrlar sivilizatsiyasi butun g’arbga ijobiy ta’sir o’tkazgan, keyinchalik g’arbda shakllangan sivilizatsiya Sharq taraqqiyotiga o’z ijobiy ta’sirini o’tkazgan va shu asnodda sivilizatsiyalar millat, xalq va mamlakatlarning o’zaro yaqinlashuvida ham ijobiy ahamiyatga ega bo’lib kelgan. G’arb va Sharq sivilizatsiyalarining o’zaro bir-biriga ta’siri, bir-birini boyitishi insoniyat taraqqiyotining muhim ma’naviy omilidir. Sharq sivilizatsiyasidagi o’z mohiyatiga ko’ra insonparvarlik xarakteriga ega bo’lgan qadriyatlar jahon sivilizatsiyalar rivojlanishida barqarorlikni ta’minlaydi. Ayniqsa, IX-XV asr musulmon tarixiy-falsafiy merosi, Sharq, aniqrog’i Markaziy Osiyo mutafakkirlarining o’rta asrlar va Uyg’onish davri Ovrupa falsafiy tafakkuriga ko’rsatgan ta’siri hamda ahamiyatini ochib berish xalqimizni, ayniqsa, yoshlarni tarbiyalashga samarali xizmat qilishi shubhasizdir. Jahon fani rivojida Markaziy Osiyo mutafakkirlaridan Abu Nasr Forobiy, Ibn Sino, Abu Rayhon Beruniy va ko’plab bobokalonlarimizning durdona asarlari milliy-ma’naviy qadriyatlarimiz bo’lib, ularning beqiyos ilmiy-ma’rifiy kashfiyotlarisiz fan bir muncha achinarli holga tushib qolgan bo’lar edi. Bu fikrni tarix ham isbotlaydi

«Fikriy hujum» metodi. Bu metod o’quvchilarning mashg’ulotlar jarayonida faolliklarini ta’minlash, ularni erkin fikr yuritishga rag’batlantirish hamda bir xil fikrlashdan ozod etish muayyan mavzu yuzasidan rang-barang g’oyalarni to’plash, shuningdek, ijodiy vazifalarni hal etish, yechish jarayonining dastlabki bosqichida paydo bo’lgan fikrlarni yechishga o’rgatish uchun xizmat qiladi. «Fikriy hujum» metodi. A.F.Osborn tomonidan tavsiya etilgan bo’lib, uning asosiy tamoyili va sharti mashg’ulot (bahs)ning xar bir ishtirokchisi tomonidan o’rtaga tashlanayotgan fikrga nisbatan tanqidni mutlaqo ta’qiqlash, har qanday luqma va hazil-mutoyibalarni rag’batlantirishdan iboratdir. Bundan ko’zlangan maqsad ta’lim oluvchilarning mashg’ulot (bahs) jarayonidagi erkin ishtirokini ta’minlashdir. Ta’lim jarayonida ushbu metoddan samarali va muvaffaqiyatli foydalanish o’qituvchining pedagogik mahorati va tafakkur ko’lamining kengligiga bog’liq bo’ladi. «Fikriy hujum» metodidan foydalanish chog’ida ta’lim oluvchilarning soni 15 nafardan oshmasligi maqsadga muvofiqdir. 3. «Fikrlarning shiddatli hujumi»



# Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25<sup>th</sup> January, 2024

ISSN: 2835-396X

Website: [econferenceseries.com](http://econferenceseries.com)

metodi. Mazkur metod Ye.A.Aleksandrov tomonidan asoslangan hamda G.Ya.Bush tomonidan qayta ishlangan. «Fikrlarning shiddatli hujumi» metodining mohiyati jamoa orasida muayyan topshiriqlarni bajarayotgan har bir ta'lim oluvchining shaxsiy imkoniyatlarini ro'yobga chiqarishga ko'maklashish hamda ta'lim oluvchilarda ma'lum jamoa (guruh) tomonidan bildirilgan fikrga 2 qarshi g'oyani ilgari surish layoqatini yuzaga keltirishdan iboratdir. Ushbu metoddan foydalanishga asoslangan mashg'ulot bir necha bosqichda tashkil etiladi. Ular quyidagilardir:

1-bosqich. Ruhiy jihatdan bir-biriga yaqin bo'lgan ta'lim oluvchilarni o'zida birlashtirgan hamda son jihatdan teng bo'lgan kichik guruhlarni shakllantirish.

2-bosqich. Guruhlarga hal etish uchun topshirilgan vazifa yoki topshiriqlar mohiyatidan kelib chiqadigan maqsadlarni aniqlash.

3-bosqich. Guruhlar tomonidan muayyan g'oyalarning ishlab chiqilishi (topshiriqlarning hal etilishi).

4-bosqich. Topshiriqlar yechimlarini muhokama etish, ularni to'g'ri hal etilganligiga ko'ra turkumlarga ajratish.

5-bosqich. Topshiriqlar yechimlarini qayta turkumlashtirish, ya'ni ularni to'g'rilik darajasi, yechimini topish uchun sarflangan vaqt, yechimlarning aniq va ravshan bayon etilishi kabi mezonlar asosida baholash.

6-bosqich. Dastlabki bosqichlarda topshiriqlar yechimlari yuzasidan bildirilgan muayyan tanqidiy mulohazalarni muhokama etish hamda ular borasida yagona xulosaga kelish. Yuqorida mohiyati bayon etilgan «Fikrlarning shiddatli hujumi» metodini ijtimoiy, gumanitar va tabiiy yo'nalishlardagi fanlar yuzasidan tashkil etiladigan mashg'ulotlar jarayonida birdik muvaffaqiyatli qo'llash mumkin. Metodni qo'llash jarayonida quyidagi holatlar yuzaga keladi: O'quvchilar tomonidan muayyan nazariy bilimlarning puxta o'zlashtirilishiga erishish; Vaqtni iqtisod qilish; Har bir o'quvchini faollikka undash; Ularda erkin fikrlash layoqatini shakllantirish.

Ko'rinib turibdiki ushbu metod ta'lim oluvchilar tomonidan muayyan nazariy bilimlarning puxta o'zlashtirilishiga erishish, vaqtni iqtisod qilish, har bir ta'lim oluvchini faollikka undash, ularda erkin fikrlash layoqatini shakllantirishga yordam beradi. Mazkur uslublardan tashqari juda ko'p metodlar ham mavjudki ulardan o'qituvch dars mavzusiga mos uslubni tanlay bilishi o'ta muhimdir. Quyida keltiriladigan dars ishlanmalar namuna sifatida berilmoqda. Keltirilgan mavzular ayrim maktablarda o'qituvchining darsni tashkil etish mahoratiga qarab o'quvchilar tomonidan yengil o'zlashtirilishi mumkin. Aksariyat o'quvchilar tomonidan mazkur



## Proceedings of International Educators Conference

Hosted online from Rome, Italy.

Date: 25<sup>th</sup> January, 2024

ISSN: 2835-396X

Website: [econferenceseries.com](http://econferenceseries.com)

darslarni o'zlashtirishi qisman qiyin kechayotgani tajribada ko'rilmoqda. Suningdek, dars ishlanmani turli usulda shakillantirishni mumkinligi e'tiboringizga havola etildi.

### Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Yusuf xos Hojib Qutadg'u bilig. T., 1991 9-bet Azamat Ziё.
2. Ўбек давлатчилиги тарихи. – Тошкент: Шарқ, 2001. 128-130 бб
3. Yusuf Hos Hoib. Qutadg'u bilig T., 1991 5-6 betlar
4. B.Eshov. O'zbekiston davlatchiligi va boshqaruv tarixi T.2014 180-bet
5. Azamat ZiyO`zbek davlatchiligi tarixi. T.: "Sharq", 2001. 114-bet.



**E- Conference Series**

Open Access | Peer Reviewed | Conference Proceedings



E- CONFERENCE  
SERIES